

- Legg penger i autopiloten

De smarte autopilotene lærer båtens bevegelser som resulterer i mindre rorutslag. De sparer også noe strøm og gir totalt sett en mer behaglig seilas, sier Edle Robsahm i Navy.

Navy-kjeden monterer autopiloter fra de mest kjente merkene i alle typer seilbåter. Hun rader alle som har tenkt å bruke autopiloten til hjelp over lengre tid, og under tøffe forhold, til å investere i en såkalt «rate gyro»-pilot. Det er et mer avansert system som korrigerer kompasset slik at det holder seg stabilt også under voldsomme bevegelser. Det er Simrad og Raymarine det går mest av. I Simrads systemer sitter «rate gyro»-korrigeringen i selve kompasset, mens det på Raymarine sitter som en brikke i systemets kurscomputer. I mange tilfeller kan du oppgradere autopiloten ved å enten kjøpe «rate gyro»-brikke eller et nytt kompass. Det koster mellom seks og ti tusen.

Lær deg utstyret

En god autopilot er en topp rormann, men ikke mange lærer seg å kjenne de avanserte funksjonene. De fleste autopilotene kan kobles sammen med vindmåleren. Da kan du seile etter vindretningen, og autopiloten gjør en utmerket jobb på kryss. Kompasset ombord er meget sensibelt. Bare det å flytte

verktøykassen ombord gjør at det kan bli ustabil. Vær oppmerksom på alle slike magnetiske feller.

Mange løsninger

Å sy sammen og montere en autopilot er et puslespill, forteller Edle Robsahm. Systemet består av fire deler som lar seg kombinere i det uendelige. Spesielt på drivenheten må det mange tilpasninger til utfra hvor stort rorutslaget er på båten, og hvor stor plass det er til selve monteringen. Et system til en båt på rundt 40 fot vil fort koste mellom 40 og 50 tusen pluss montering som ofte blir rundt ti tusen kroner. Monteringsjobben er avhengig av båten. - Ofte må vi støpe inn et feste til autopiloten, da blir det fort mer enn en dags arbeid. Generelt sett er det enklere å montere autopiloter i moderne båter forteller Edle.

De enkleste systemene

Simrads TP10 til 3.400 er markedets billigste autopilot. Det er en rorkultpilot til båter opp til 5 tonn med opppakning og utstyr. Raymarines enkleste er litt mer avansert og

Edle Robsahm rader deg til å velge en smart autopilot.

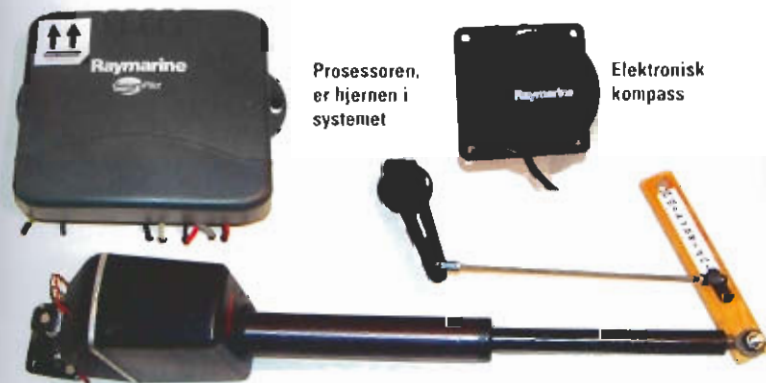
koster omtrent en tusenlapp ekstra. For rattstyring koster de enkleste rett under 10.000. Dette er utvendige systemer som stjeler litt plass i cockpiten, men er enkle å montere. Disse systemene gir muligheten til å slippe roret når du skal hente noe under dekk eller skifte et seil, men er ikke vel egnet for lange strekk og tøffe forhold.

axel@seilas.no

Det er kontrollenheten du bruker for å styre autopiloten.

I de enkleste utenbords pilotene har du alle enhetene samlet.

Prosessoren, er hjernen i systemet

Elektronisk kompass

Drivenheten består av en elektrisk motor eller en hydraulisk pumpe som får styrearmen til å bevege seg. Her er det også koblet opp en rorutslagsensor.

Blandet Silva og Raymarine

Autopiloten brukes primært til transport og på ferieturer, og Erik Kristiansen valgte en innenbords autopilotløsning på sin nye Grand Soleil 37. Valg av type autopilot ble i stor grad basert på andres erfaringer.

- Vi valgte en elektrisk driver fordi vi spurte andre om hva som var best. Hydraulisk drivenhet holdt vi oss unna fordi den «henger» på roret, og vi valgte Raymarine fordi de vi spurte sa at det var best. Men computeren og kontrollenheten er fra Silva, og det har fungert veldig bra sammen selv om det ikke er samme merke.

Oppkoblingen gikk helt fint, sier Erik Kristiansen.

Om bord i Grand Soleil-en hadde verftet trukket kabler slik at disse lå klare, og det meste var greit i forhold til installering av det nye utstyret.

Monteringen av drivenheten var derimot den største utfordringen fordi det ikke finnes standard utstyr til koblignene som var nødvendige her.

- Vi fikk laget en klav som er festet direkte på rorstammen. Dette kostet litt, men ikke mye. For å få tilpasset det helt nøyaktig måtte vi også innom et mekanisk verksted, og det kostet stort sett bare tid. Den elektro-lineære driveren fra Raymarine er festet til klaven, sier Erik.

Prisen på denne pakken kommer fort opp i rundt 25.000,- kroner.

Trangt med plass

Andreas Wettre i First 31.7en «Bilbo» bruker autopiloten mest til transportetapper, og noe til tur, og valgte, 4000,- pakken fra Raymarine, som er en utenbords autopilot med separat kompass og bryterpanel. Prisen på dette er rundt 10.000.

Vi ble anbefalt å feste driveren godt inne på benken slik at den ikke faller ned når den ikke er i bruk, og å sette innfestning av bryterpanelet på skottet.

- Vi plasserte kompasset under benken i akterkabinen og betjeningspanelet på skottet på babord side. Da kan vi sitte greit under sprayhooden og ha full kontroll, sier Andreas, som har et svært positivt inntrykk av autopiloten.

Plassen kan være et problem ved montering av innenbords autopilot løsninger, for disse krever en viss lengde på armen som må gå fra rorstammen og til festepunktet på drivenheten. På mindre båter er det ofte mindre plass i rommet bak akterkabinen, der rorstammen går. Dette er tilfelle hos First 31.7, der det på det meste er ca 15 cm fra rorstammen til skottet.

- Med for kort avstand frem til drivenhetens feste blir løpelengden for kort, og drivenheten er ikke konstruert for dette. Konsekvensen er at den kan få problemer med små kursjusteringer.

